

Fortet
„Christiansborg“
på den tidligere
danske del
af Guldkysten

DEN BLANKE MANDS GRAV

JENS BRANNER skildrer her en skæbne i den danske tropekoloni på Guldkysten, Wulff Joseph Wulff, kongelig assistent på hovedfortet Christiansborg, og giver samtidig et uhyggeligt billede af Guineas sidste år som dansk koloni

VI har indtil dagen i dag rost os af at være det første land i verden, som forbød slavehandelen. Jeg har hørt stolte danskere berette det for vestafrikaniske besøgende, men de glemmer, hvad der gør handlingen endnu mere ædel — at Hans Majestæt Kongen havde flest aktier i slavehandelen med landets adel som storaktionærer, og mange var de driftige købmænd, som senere vandt sig adelsbrev gennem det indbringende køb af negre på Guldkysten, deres transport til de vestindiske øer, hvor de blev udnyttet så hårdt, at de produkter, de frembragte, da kunne sælges med dobbelt fortjeneste.

MEN i det Herrens år 1836 var handelen med menesker stoppet. Kun portugisere og spaniere drev den i smug og hentede sig stadig store fortjenester, trods de engelske orlogsmænd, der bevogete kysten. For ofte rev klimafeberen hele flådens besætning bort, så der bare var et par kaptejner og deres messedrenge tilbage, og krigsskibene måtte da søge havn. Dette fortæller Wulff Joseph Wulff, kongelig assistent på Guldkystens hovedfort, Christiansborg; samtidig giver han et uhyggeligt billede af Guineas sidste år som dansk koloni. — Wulff Joseph Wulff havde det held at holde sig i live i samfulde seks år ved kysten, mens andre hvide mænd, som negrene kaldte de blanke, bukkede under efter et par uger eller måneder.

TORS DAG den 3. november 1836 klokken 4 om eftermiddagen satte Wulff Joseph Wulff for første gang foden på Guldkysten. »Negre og negerinder havde i den anledning samlet sig i hundredvis og kappedes om at bære mig på deres hænder«, skriver den nybagte assistent. »Jeg hørte negen smiger ved denne lejlighed: »Du er smuk!« råbte de, eller »smukke mand«, eller også »smukke blan-

ke mand. Du må ikke dø, du skal leve ...«

I det år omkommer 20 mennesker, negre, mulatter og blanke, dagligt af klimafeberen, mens Wulff Joseph Wulff bliver så syg og fed, at han må holde stæde strengere diæt. — Først og fremmest giver han afkald på champagne, som han mener bærer den egentlige skyld for hans tiltagende fedme, og de røde hunde, og de guineasiske orme, der æder sig gennem hans ben. Men han går stadig til vældige drukilder hos guvernøren, for han mener, at snaps i et varmt klima holder liv i folk. Ellers er hans eneste adspredelse straffeekspeditioner mod de sorte. Alle danske glæder sig, når en indfødt hertug har vist sig udydig og skal afsættes, og det eneste skår i glæden er, da det erfare, at den afsatte bliver understøttet af englænderne med krutt og bly. Et større slag er ventet, men pludselig bliver guvernøren syg, og assistenten skriver bedrøvet til sin far og mor: »Af krigen mod de udydige negre bliver der på grund af guvernørens sygdom vel intet ...« Nu har Wulff Joseph Wulff slet ingen angriber ham sammen med en rasende tandpine. Mange gange fortryder han det dumme skridt at rejse ud til Kysten, men hvem der ikke vil høre må føle

— alligevel ville han ikke ønske sin værste fjende at komme derned — »skønt man her fører et frit liv og har alt, hvad man kan ønske sig af slaver, der bruges både som træddyr foran kareterne og som bæriere af de strakasser, som de blanke ligger inden i på deres rejser gennem landet«.

Slaverne har et usselt liv hos deres herre, hvad enten han er sort eller hvid. Bliver en formuende neger begravet, får han massevis af slaver og slavinder med sig i graven til opvartning i den anden verden. Det står enhver frit at behandle sine slaver som han lystør. Ønskes de afstraffet, bliver de sendt til forlydte ved en pæl, som de danske kalder »Jomfruen« — eller de indsættes i slavekasser, en seks, syv stykker lænkedet til hinanden — »og de fasser, de gemmes i, ere meget usunde«, konstaterer Wulff.

Klimafeberen dræber dem i hundreder, og de spreder pesten mellem fortets blanke, så der stundom kun er Wulff og en overassistent tilbage på Kysten. Men vores helt bliver alligevel aldrig forfremmet, nye folk sendes ud, for Wulff har selv gjort Collegiet i København opmærksom på, at han er jøde, »da det skulde glæde ham af hjertet, om Kongen skulde sige, når han derpå blev gjort

opmærksom, at han skulle have sin afsked med gage og fri hjemrejse«. Wulffs snedighed belønnes ikke. Han bliver aldrig fjernet fra feberkysten. De lader ham blot ikke avancere i graderne.

DERIMOD smittes han i 1838 af klimafeberen, som da allerede har berøvet de fleste af hans medarbejdere livet under deres kortvarige ophold. Han alene overlever og kan skildre sygdommens skræklige forløb. Hans ben er fulde af huller fra orme, så han må ligge hele dagen og presse materier ud af dem. Skal han nogen steder, kryber han på alle fire. Han er desuden så besat med udslæt over hele kroppen, at man ikke kan sætte fingeren på et rent sted. Alligevel bliver han ønsket til lykke med udslættet og sine rådne ben, for folk siger ham, at det er tegn på, at sygdommen er vel overstået. Så får han et tilbagefald. Hans blod bliver blåt og urinen rødt som blod — ingen kan tåle stanken fra ham, han ligger og spræller som en ål i sengen og er ikke i stand til at få luft. Tænderne løsner sig, og munden er fuld af tandbylder. Den tykke mand forvandles til det rene skind og ben, og til sidst går benene igennem hans rådne, tynde hud, albuerne er et

blodigt kød, og med respekt at sige har han ondt ved at sidde på enden, hvor alle ben er gået igennem skindet.

Alligevel kan han ikke holde sig fra et par flasker madeira, som en ven hemmeligt har smuglet ind til ham. Og da sygdommen endelig forlader ham, beklager han sig over, at den ikke har kostet ham få skillinger, når man tager i betragtning, at de ting, man bruger her til at give en kræfterne tilbage, er uforskammet dyre. En flaske madeira koster 1 pjaester, en flaske øl (porter og ale) 3 Rbdr., og i et øjeblik er sådan 6 bouteille lensede.

INGENTING er dog så slemt, at det ikke er godt for noget. Da Wulff Joseph Wulff bliver rask, begynder han at tjene på klimafeberen. Den udrykker hans guvernør, så han selv avancerer til 2. assistent, om end kun for en kort tid. »Og får deril ret gode spoler, når folk vil tjene mig i at dø«. På auktionen over guvernørens efterladenskaber tjener han 300 Rbd., mens et andet bo, han har fået under behandling, kun koster 10 Rbd. af sig. Men det forfærker ham altsammen med livet i Afrika. Dødsfaldene fraper ham ikke synderligt: »das Lied ist schon so alt hier«. Og hvem gider vel undersøge, om en mand er død en naturlig død eller forgivet, klimafeberen får skylden. Selv er Wulff Gud ske lov rask som en fisk og blæser kysten et stykke — »men skulle Kysten engang blæse af mig, og jeg muligens skulde ligge med næsen i vejret her, så må De ikke, kære forældre, bedrøve Dem alt for meget, og dersom De vil høre mig, slet intet«.

Wulff Joseph Wulff har det godt, så længe han lever og kan købe sig flere slaver, som han nu ikke mere behandler dårligt, men oven i købet betænker i sit testamente, så de ikke skal blive solgt fra deres land. Han håber ikke som ved sin ankomst, at Collegiet i København helt vil ophæve etablerementet på Kysten, for i de sidste år har han brugt pengene fra auktionerne over dødsbo til at begynde en selvstændig handel og bygge sig et stort hus, Frederiksminder, opkaldt efter den afdøde konge. Hans tidligere racefordomme er forsvundet. Han lader en mulatinde, Tim-Tam, døbe under det mere dansklydende navn Sara Malm og får med hende en pige, Wilhelmine Josephine, og to drenge, Theodor Olysses og Frants Ferdinand Wilhelm Ahlefeldt-Laurvig, efter hans gamle principal stiftamtmand, kammerherre Ahlefeldt-Laurvig. — Men til dette herlige navn fattes den rettmæssige ejers tilladelse, som nærmere må ses erhvervet.

OM tilladelsen nogen sinde blev givet ved man ikke. Men sikkert er det, at hans efterkommere på Guldkysten endnu kan findes under de forunderlige danske navne. Selv døde Wulff Joseph Wulff lige inden sin længe planlagte hjemrejse af den klimafeber, som havde gjort ham til en rig mand. Hans søn Frants overlevede ham og blev meget gammel og efterlod ham en talrig slægt i Afrika samt et godt vare på alt ejendom, så børn og børnebørn den dag i dag mindes Wulff Joseph Wulff med taknemmelighed.

Længdesnit af et slaveskib — viser det nederste dæk med fuld belægning af slaver

